

Platz' og Jensens hyldest til den danske natur

Tekst og fotos af Jørn Gade

Udover "En sømand har sin enegang" og "Hvor smiler fager den danske kyst" er Johannes V. Jensen ikke så kendt som digter. Det har musikeren Henrik Platz gjort noget ved. Han har fundet flere af den danske nobelprisforfatters næsten hundrede år gamle digte frem. Det er der kommet en stribe musikalske nyfortolkninger ud af. Henrik Platz ønsker at slå et slag for den truede danske natur.

Det var bogen "Danmark er en kvinde", der åbnede Henrik Platz' øjne for den gamle danske forfatter Johannes V. Jensens naturdigte. I flere år havde Henrik Platz fulgt forfatteren og idéhistorikeren Rune Engelbreth Larsens bogudgivelser og indlæg, men lige netop bogen med de smukke naturbilleder og dens tekst åbnede Platz' øjne. Ikke kun for naturen, men også for Johannes V. Jensens naturdigte, som Platz finder i høj grad er en oversat skat.

Henrik Platz på hjemmebane i Fynsgade.

Rune Engelbrechts bog udkom i 2009, og i de efterfølgende år tyggede Platz på forskellige linjer fra Johannes V. Jensens digte. Langsomt voksede der en hel verden op med ny musik til en række af digtene. Og sidste vinter udgav Henrik Platz så ikke bare en cd, men en fin lille bog med cd, meget smukke fotos og uddybende tekster. Titlen er "Nu kommer lyset" og har udover ord fra Platz selv også uddybende ord fra litteraturhistorikeren Aage Jørgensen og fra Rune Engelbreth Larsen.

Der er flere ting ved Johannes V. Jensen (1873-1950), der har tændt Platz. Dels de smukke naturdigte, men også digterens kamp i sin tid for naturbeva-

relse og for fredning af kulturminder. Jensens appel for at komme en stadig mere udpint natur i møde er fyldt med et håb, som falder i Platz' smag.

Handel eller følelser

Henrik Platz er en voksen herre på 56 år. Han gik i starten handelsvejen – det lå i familien, blev cand.merc. fra Handelsskolen og fik ansættelse først ved Landbrugets Rådgivningscenter senere ved blandt andet andelskassen Merkur. Men den erhvervsøkonomiske verden var ikke helt Platz'. Godt nok havde han været med til at lancere det økologiske Ø-mærke, men det var ikke helt nok. Og i alle årene var der så også musikken. I folkeskolens tredje klasse drømte han om en guitar, men det blev som 18-årig "kun" til en mundharpe. Her fandt han inspiration i blandt andet Paul Banks musik. Det var bluesens smukke inderlighed. 19 år gammel blev han opfordret af en musikskolelærer til at begynde med guitar. Stadig var det primært den traditionelle blues. Henrik Platz var med i forskellige bands.

– Jeg havde en drøm, som jeg var vågnet op med, da jeg blev 40 år. Jeg drømte, at jeg mødte vikingen Egil Skallagrímsson, som skulle lære mig at være en nidding. Jeg for i frokostpausen ned til boghandleren og købte de Islandske Sagaer. Og blev fuldstændig bjergtaget af kvadet Sønnetabet – oversat af Johannes V. Jensen. En melodi, jeg havde haft liggende i skuffen siden jeg var 25 år, fandt sammen med teksten. Og i den næste tid arbejdede jeg meget med den mytologiske verden og satte musik til digte fra vikingetiden, forklarer Henrik.

Henrik Platz foran maleri af Johannes V. Jensen.

– Så var det i 2009, at der kom "Danmark er en kvinde". Her var det i første omgang Danmarkssangens ord, der tændte mig. Jeg arbejdede længe med at finde min musik til ordene. Den kom lidt efter lidt. Til et masterclass-kursus ved Christian Alvad havde jeg musikken klar til Danmarkssangen – og spillede den for Alvad. Han nikkede og opfordrede mig til at lave en indspilning. Det blev startskuddet til at gå videre, fortæller Henrik Platz.

Idéhistorikeren Rune Engelbreth Larsen (t.v.) åbnede Henrik Platz' øjne for en oversat Johannes V. Jensen. Her fotograferet i forfatterens museum i Farsø.

Det var i 2011. Siden er det udover arbejdet med at leve sig dybere ind i Johannes V. Jensens verden blevet til en række kurser. Undervejs er sangene blevet slebet af ved koncerter rundt om i landet.

Dansk blues

Henrik sidder i sin hyggelige stue i Fynsgade i Aarhus Midtby. På væggene er der en stribe af hans malerier, hvor flere er forskellige versioner af det gamle middelalderlige Kristus-alterkors fra Gl. Åby Kirke. Og så er der guitarerne. De står langs væggen og bliver taget frem efterhånden, som musikalske eksempler skal fremføres. Hver har sin klang og farve. Ordene og musikken gløder ligesom Platz' øjne bag de små tætte briller, når han fortæller og fremfører nogle af sine egne og Johannes V. Jensens ord. Vi er nok mange, der har fået et anstrengt forhold til Johannes V. Jensen, når vi i skolen skulle pløje os igennem "Kongens Fald", "Den lange Rejse" eller den lettere novellesamling "Himmerlandshistorier". Distance til en ikonisk digter og forfatter, der i 1944 fik Nobels litteraturpris, er måske kunstig. Musikeren Peter Thorup tog i 1978 livtag med Jensens lidt yngre digte- og journalistkollega Tom Kristensen. Det blev til den roste lp "Rejsen til Kina". Også her var det en bluesmusiker, der tog kampen med de svære ord.

Kampen for naturen og gravhøjene

– Johannes V. Jensens digte er kantede. Det fortæller litteraturhistorikerne. På den måde er de ikke så lette at gå til. Men det bekymrer mig ikke, forklarer Henrik Platz.

På spørgsmålet om han kendte til musikken i nogle af de otte sange, som Johannes V. Jensen har med i Folkehøjskole Sangbogen, ryster Platz på hovedet.

– Nej, det er først bagefter, at jeg for eksempel har stiftet bekendtskab med Oluf Rings musik til Danmarkssan-

I juli afholdte Johannes V. Jensens Museum i Farsø en koncert med Henrik Platz' trio.

gen, "Hvor smiler fager den danske kyst". Det er en meget smuk melodi, men den er mere romantisk duragtig, forklarer Platz og tager et par greb på guitar, inden han skifter over til sin egen melodi:

– Jeg vil gerne have det bløde og det alvorsagtige i digtet mere med. Derfor veksler den også mere mellem dur og mol – ligesom årstidernes skiften. Det er ingen konkurrence om melodier, men mere forskellige udtryk, forklarer Platz.

Johannes V. Jensen har, hvad der næppe nu er almindelig kendt, været en fortæller for at se naturens egen værdi og sætte pris på den. Aktiv for naturbevarelse, aktiv i Danmarks Naturfredningsforening og central for naturfredningsloven fra 1937. Det er lige Henrik Platz.

Henrik Platz' faste trio med Mikkel Uttrup på guitar og Jens Nørgaard på kontrabas.

Den praktiske kollegastøtte

En større håndfuld århusianske musikere har været helt central for Platz' "Nu kommer Lyset"-udgivelsen. Det er musikere, der har været gæster og kunder i guitarshoppen Akustikken og Bissensgadestudiet. På forskellig og afgørende måde har de kommet med indspark og bakket op om det, som i dag findes på Platz' cd.

– Det er dygtige folk, der har været medskabere og løftet musikken. Mikkel Uttrup er en af dem, som har været med fra starten, og som tager med ud til koncerterne, siger Henrik og nævner musikere, hvor den ene har anbefalet andre og som ringe i vandet er dukket op.

– Dansk Musikerforbund skal også nævnes. Både Aarhus-kontoret og folk i København har været behjælpelige med alt det uden for selve musikken: fradrag, kørsel, rettigheder og andet juridisk, som jeg ellers kunne have været kørt fast i. Jeg er bare blevet godt modtaget.

– Når jeg bliver inviteret ud for at spille, er min faste trup normalt Mikkel Uttrup på guitar, Jens Nørgaard på kontrabas og Søren Andersen på trommer. Nogle gange er det med oplæg fra Rune Engelbreth Larsen, som også har været en kolossal støtte for mig.

På spørgsmålet om hvad der skal ske nu, fortæller Henrik Platz, at han er begyndt at arbejde på Jeppe Aakjærs arbejdersange og Johannes V. Jensens kærlighedsdigte – og så også på nogle egne sange med et socialt engagement. Han smiler bag de tætte briller og siger at hans arbejde med Jensen har åbnet op for, at der er meget mere, som han skal have lavet.